

З ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В СЕЛІ ХАРАЛУГ

Відзначаючи 60 років розвитку освіти на Корсччині, слід згадати, що українському народу завжди був притаманний потяг до знань. Ще в "Повісті минулих літ" літописець відмічав, що за князя Володимира були засіяні зерна знань, а за Ярослава Мудрого вони зійшли рясним урожаєм.

Першу писемну згадку про розвиток освіти в Харалузі ми знаходимо в "Історії мого сучасника" В. Королска. Про навчання дітей селян він не згадує, оскільки школи в той час, а це 1866-1871 рр., в селі не було. Проте В. Королско згадує, що харалузькі пани для навчання своїх дочок наймали гувернанток, а їх сини вчилися в навчальних закладах у містах. Зокрема, двоюрідний брат В. Королска Олександр Туцевич навчався в Рівненській гімназії.

Вперше школа грамоти для дітей селян була відкрита в Харалузі у 1908 р. Ці дані ми знаходимо у "Всдомостях церковей Ровенского уезда" за 1910 р. Вчителем був селянин Дмитро Криворучко, який закінчив двокласне училище. Окремого приміщення школа не мала. Під школу наймали хату у Павлюка Івана. На утримання школи від села виділялось 50 крб.

В 1910 р. в школі навчалось 30 хлопців і 10 дівчаток. Крім місцевих дітей тут навчались діти з хуторів, а також із Залізниці і Коловерті. Після Дмитра Криворучка вчителем був Корнійчук Матвій. В 1910 р. під школу наймали хату у Федорчука Нечипора. З 1923 р. дітей грамоти навчав пан Вільховий у своїй хаті. Родом він був з Галичини, українець.

Пізніше виникла державна польська школа, для якої була куплена хата на сучасній вулиці Набережній. В школі було 4 класи. Всі предмети викладались польською мовою. Але був один урок української мови, яку поляки називали "рускою". У 1936 р. для школи ще найняли хату Форсюка Григорія.

Після 1939 р. під школу взято частину хати пана Зельонки і Вільхового. Навчання велось українською мовою, але вже було введено урок російської мови.

З 1941 по 1946 рр. навчання дітей проводилось з перервами.

У 1946 р. голова сільської ради Сорочинський Степан вніс пропозицію побудувати під школу окреме приміщення. В селі Топча була куплена хата колишнього польського солтиса, з якої і побудували в Харалузі приміщення школи. На початку 60-х років під друге приміщення школи взято молитовний дім ЄХБ.

З 1946 по 1950 роки школа була початкова. Посаду директора школи в цей час обіймала Масан Любов Фотівна. В 1950 р. Харалузька школа стає семирічною, а з 1960 р. - восьмирічною. Слід відмітити, що в цей час наповнюваність класів була великою, по 30-40 і більше дітей у класі. У 1967 р.

в школі навчалось 183 учні. З 1985 р. Харалузька школа стає дев'ятирічною. У 1995 р. під школу збудовано нове приміщення з водяним опаленням.

Багато випускників школи пішли працювати на ниву освіти. Дванадцять років очолював педагогічний колектив школи її колишній випускник Чумак Сава Васильович, який нині є директором Великокомжиріцької гімназії. Колектив Самострілівської ЗОШ 1-П ст. очолює колишній випускник Харалузької школи Довмат Олексій Федорович. Прийшли працювати в рідну школу її колишні випускники Петрук Валентина Григорівна, Фурсович Софія Олександрівна, Зозулевич Тетяна Василівна, Кирильчук Людмила Никодимівна, Гаврилюк Оксана Василівна, Стасюк Ірина Адамівна.

Ось уже 21 рік школу очолює Марчук Галина Сергіївна. В школі працює 11 вчителів. Всі мають вищу освіту. Чотири вчителі мають вищу категорію, трос - першу, один - другу, три - спеціалісти.

За багато років у школі виробились певні традиції, що дало можливість обрати народознавчий напрям в навчально-виховній роботі.

Традиційними стали в школі свята Першого дзвоника, Покрови, Андрія, Миколая, Нового року, Стрітсння, Великодні свята, День Матері, свято Останнього дзвоника, День рідної мови. Діти вивчають звичаї і традиції свого села, українського народу, оформлено кімнату "Берегиня".

Учні школи беруть участь у районних заходах. За останні роки школа займала призові місця з футболу, спортивного туризму, краєзнавчої роботи.

Колектив береже і примножує традиції, бо майбутнє відкривається тому, хто пам'ятає про минуле.

*Підготув вчитель історії
с. Харалуг
Кирильчук І. П.*